

Katalikai turi suprasti, kad jų aukos ir pasidėjimai dėl katalikų spaudos sustiprinimas bus naudingas Dievui ir pačiam Katalikams, ir žmonėms naudingas, negu pirkimas bažnytinio indy ir net negu bažnytinės apšvieta. Pažinti to nesupras visi katalikai, mes negalime tikėtis sulaukti spaudos kuri atstatytų Katalikų Bažnyčios vienybę ir pajėgumą. Žmonys vadinai, pirmiausia gi kunigai, turi atstatyti tai savo didžiausiu tikslu.

Vytautas Kilius.

DARBININKAS

Organas Amerikos Lietuvių
Etno Katalikų Buvimo
Juoapo Darbininkų
Sąjungos.

DARBININKAS
UTARNINKAIS, KATOLIKAIS IR
SUBAGOMIS.
Metams...
Ukrainų metams...
DARBININKAS
866 Broadway, Boston 27, Mass.
Tel. South Boston 410.

VOL. IX, No. 23.

ANTRADIENIS, VASARIO 26 D., 1924.

Kaina 4 cent.

Anglijos darbininkai grįžta darban

STREIKAS PASIBAIGĖ.

LONDON. — Pereitos savaitės pabaigoje įvairiose Anglijos pajūriniose miestuose buvo streikuojančių doku darbininkų masmitingai. Mitingose svarstyta ar priimti darbavimų pasiūlymus. Darbdaviai pasiūlė algų pakėlimą. Tačiau pasiūlė ne tiek, kiek darbininkai reikalavo. Tai darbininkai palinko streiką baigti ir priimti nepilną reikalavimų išpildymą.

STREIKAS.

Iš Havana praneša, kad tenai streikuoją gelžkelių darbininkai. Priežastis, tai kompanijų uždrindimas draugauti Kubos uoloms su Jung. Valstybių gelžkelių kompanija. Prie šio streiko žada prisidėti ir kitos kompanijos.

STREIKO ATBALSIAI.

LYNN, Mass. — Pranešama, kad po pereinamo streiko pakautojai červerykui laimėjo, bet kiti darbininkai nustojo nuo 8 iki 44 nuoš. algų.

STATYS DIDELE DIRBTUVĘ.

SIOUX CITY, Ia. — Šiame mieste viena kompanija valdo gazą ir elektrą. Dabar toji kompanija padarė plenus statyti dirbtuvę už \$3,500,000.

GERAI SEKAS.

NEW YORK. — Brotherhood of Locomotive Engineers bankas puikiai progresuoja. Įsteigė prieš du mėnesius ir per tą laiką padvigubino savo resursus. Dabar banko assetai yra \$2,000,000. Bankas įsteigtas ant kooperatyvų pamatų.

ŽMOGAUS KRAUJO KAINA

MILWAUKEE, Wis. — Dr. tuolis George Skemp sv. Juozapo ligoninėje vaistams parduoti vieną pintę savo kraujo. Gavo \$50. Šiapi žmogaus kraujo pintė įkainuojama \$25, bet už atleto kraują mat dvigubai mokama.

PIRMIEJI ŽINGSNIAI

Patartume visiems kooperacijos prieteliams domintis U o s i o straipsniu apie mūsų gyvenamąsias kooperatyvas krautuvas. Kas nori ateityje būti naudingą kooperacijos judėjimui, galės iš to straipsnio gauti reikalingų žinių. Kooperacijos veikėjus praktiškai stebėti šie patarimai išmankštinti.

"Doris" Redaktorius.

PAGERINO BŪVI.

DETROIT, MICH. — Electrotipers' unija padarė naują sutartį, ingijo daugiau mokesties ir įvedimą 44 valandų darbo dienos.

PERSERGEJO.

MADISON, Wis. — Valstijos pramoninė komisija persergėjo darbavimus ir pasakė, kad vaikių samdytojai, lauzantys įstatymą, bus baudžiami.

PRISIPAZINO.

BRIDGEPORT, Ct. — Harry Israel, 23 m. vyras, prisipažino nušovęs kun. Dahme vas. 4 d. Šita piktadarybė įvyko 8 val. vak. aiškiai apšviesto gatvėje. Piktadarys nebuvo tuo suimtas. Tai visos policinės miesto jėgos buvo užimtos ieškoti piktadario. Kas tik buvo nužiūrėtas, buvo kvičiamas. Prisipažinusis sako visai netikėtai tas atsitikę. Sakė nežinojęs, kas tas žmogus, nežinojęs kad kunigas, jokio tikslo neturėjęs.

ŽUVO 12 ŽMONIŲ.

ERITH, Anglija. — Vietos šovinių dirbtuvė ištikus eksplozijai, žuvo 11 moterų ir vienas vyras.

BAISŪS NUOSTOLIAI

PARYŽIUS. — Francijoje užsiplešė toks žibalo skandalas, kurs gali "subyti" Amerikos žibalo skandalą. Francijos spekulantai, lauzdami įstatymus investino į Royal Dutch ir Mexican Eagle žibalo kompanijas. Investino vieną bilijoną frankų ir visi pradžioje Labiausia del tos priežasties Francijos frankas ėmė smukti.

NORI SUVIENYTI.

NEW YORK. — Žydų veikėjai sumanė veikti kad sutaukinti besiginčijančias puses tarp sionistų, sutverti korporaciją su \$5,000,000 ir veikti Palestinoje.

KUKLUKŲ APGAUVYSTĖ.

HUNTINGTON, Ind. — Pas kukluksus ir kitus katalikų priešus inėjo madon vartoti eks-kunigus ir ex-vienuolius. Renginama prakalbos ir skelbiamas, kad kalbės ex-kunigas arba ex-vienuolė. Tuomi sutraukiama žmonių minios. Tokių ex-kunigų arba ex-vienuolių šiek tiek pasitaiko. Bet daugiausia tai tokiais apsimeta. Tarpe kukluksų apsimetėlių ex-kunigų ir ex-vienuolių yra keletas dešimčių. Du ex-kunigų Bellanger ir Crane pasirodė bėgę kriminalistai.

LIETUVIAI ISTEISINTI ŽYDAI APKALTINTI.

Ant farmos ties Randolph, Mass. prohibicijos agentai buvo užimę bravorę. Paėmė 1,000 galionų selykų ir visą bravorę įtaisymą. Į tą dalyką buvo įvelti trys lietuviai ir žydai. Lietuviai paėmė adv. Salną, o žydai paėmė žydą advokatą. Kai adv. Salna teisėjui išaiškino, kaip dalykai buvo, tai teisėjas pripažino, kad lietuviai nėra baustini, o visa atsakomybė krinta ant žydo.

GAISRAS.

PROVIDENCE, R. I. — Prie North Main St. ištiko gaisras, kurs nuostolių padarė už \$200,000.

DIDŽIAUSIA MOKYKLA.

NEW YORK. — Pabliška mokykla num. 109 rokuojama didžiausia pasaule. Mokytojų turi 128, o mokinių 5,000.

KIEK KAINUOJA VYRAS.

LINCOLN, Neb. — Našlė Mary Price gavo \$29,104 už savo vyrą. Jos vyras buvo tarnyboje elektros kompanijos ir buvo elektros užnamstas.

\$1,000,000.00 NAMAS.

Iš Bayonne, N. J. pranešama, kad tenai pradėta statyti darbininkiską \$1,000,000.00 vertės namas. Namai turės visas patogumas kainuos nuo 7 iki 9 dol. mėnesiui.

BISKI SENI.

Iš Bruselio rašo, kad tenai atsiabuvo vestuvės. Tėvas 102 metų išleido savo dukterį 73 metų amžiu už jaunikiu 78 m. Vestuvėse dalyvavo ir nuotakos sesuo 76 metų amžiu.

METĖ VAIKUS IS BOKSTO IR PATI NUŠOKO.

LONDON. — Moteris apie 35 m. amžiaus užlipusi su vaikais į Westminster katedros bokštą metė juos žemyn o pati pati šoko. Bokštą yra 280 pėdų aukščio. Ji pirma nūmetė penkių metų dukterį, paskui keletos mėnesių sūnų ir po to pati šoko nuo aukštumos.

NELAIMĖS KASYKLOSE.

WASHINGTON. — Pereitais metais kasyklose žuvo 2,452 darbininkai. Tais metais anglų iškasta 641,476,000 tonn. Ant kas vieno milijono, tonų užmuštų buvo 3.82, o 1922 m. ant kas milijono tonų užmuštų buvo 4.15. Nelaimės pamažėjo ant 8 nuoš. ir sutarpyta 1923 m. gyvybių 210.

LENINAS PASMIRDO.

RYGA. — Nikolai Lenin nebuvo gerai apbalzamuotas ir pradėjo sunirti. Todel jo kapas tapo uždarytas iki bus lašonas perbalzamuotas.

SENIAUSIA MOTERIS.

FORT WORTH, Tex. — Moteris M. J. Power turi 114 metų. Ji yra seniausia Amerikos moteris. Ji eina balsuoti ir balsuoja prieš kukluksus.

TURĖS ŠVĖSTI.

KONSTANTINOPOLIS. — Turkijs seimas išleido įstatymą, kuriuo vėgia švęsti turkų savaitinę šventę. O turkai švenčia pėtyrį. Krikščionių mokykloms valia tą dieną testu mokslą, bet turkų dirbantys mokytojai turės darbu būti paleisti.

RADO BADAUJANČIŲ.

NASHUA, N. H. — Po num. 35 School St. policija užėjo penkis lenkų vaikus baigiančius savo gyvenimą iš bado. Mažiausias vaikas trijų metų amžiaus, vyriausias 13 m. Jų tėvas Viktor Kamieński bėgas girtas ir jau į žmogų nepažinas. Motina tuo tarpu sėdi kalėjime už mumsaino darymą.

DIDELIS PALIKIMAS.

PITTSFIELD, Mass. — Harvardo universitetas gaus tarp \$1,000,000 ir \$2,000,000 iš mirusio William F. Miltono palikimo. Kai jo turtai bus apskaituoti, tai paaiškės, kiek minėtam universitetui klius.

RADO ŽIBALO.

ŠANGHAI. — Majoras S. T. Doekray išplaukė į Angliją derėtis su Anglijos žibalo kompanijomis. Jis sako, kad jis Turkestane susekė milžiniškas žibalo versmes.

PERTRAUKĖ MEDAUS MĖNESI.

NEW YORK. — Policijos leitenantas John J. Brophy, 50 m. amžiaus, grįždamas su pačia iš Atlantic City po medaus mėnesio mūrė traukinyje.

NERAŠO LAISKŲ.

BERLIN. — Vokietijoje del nubiendėjimo laišku rašymas žymiai sumažėjo. Prieš karą vokiečiai užsienin laišku rašydavo 8 nuoš. daugiau, negu amerikoniai ir 30 nuoš. daugiau, negu anglai. Dabar vokiečiai perpus teras to, ką amerikoniai rašo. 1923 m. vokiečiai užsienin laišku pasirašė 795,000, 000, o 1921 m. 1,435,000,000. Prieš karą laišku rašė ir Vokietijoje rašytojai.

IS ALASKOS I ST. LOUIS PĖSČIAS.

ST. LOUIS, Mo. — Pas kunigą Timothy Dempsey atėjo senas žmogus su korėuke, ant kurios buvo to kunigo vardas pavardė parašyta. Sakė senis, kad ta korėuke davęs jam žmogus, kurio pavardę užmiršo. Senis su kunigu pasikalbėjęs išsitraukė mašiną ir išsiėmęs \$2,500 siūlė juos kunigui. Kunigas, žinoma, atsisakė priimti. Toliau besnebant paaiškėjo, kad senis esąs 72 m. amžiaus ir pėščias iš Alaskos atėjęs. Taigi pėščias ėjo 3,000 mailių. Kunigas suprato, kad pas jį ne viskas namie ir jam parūpino vietą tam tikruose valdžios namuose. Ten pasirodė, kad jis būtų iš viso \$5,500.

KIEK KAINUOJA KOJOS.

BLOOMINGTON, Ind. — Sausio 28, 1923 m. Alva Stierwalt neteko abiejų kojų ant Chicago, Indianapolis & Louisville geležinkelio. Padarė kompanija teismas reikalaujamas \$75,000. Tai teismas priteisė \$42,000.

ISDEGĖ MIESTO DALIS.

EL DORADO, Ark. — Louanno miesto vidurys išdegė ir nuostolių padarė už apie \$45,000.

STUDENTAI STUDENTAMS TALKON.

BERLIN. — Vokietijos sostinėje gauta žinia, kad vieno Amerikos universiteto studentai sutarė nedėliomis nevalgyti pietų. O tu pietų pinigų aukuoti Vokietijos badaujančius studentams renti. Tas pasiūlymas teis per tris mėnesius. Vokietijos studentams parama eina iš 42 šalių.

NUVERTĖ KALNO SONĄ.

OGDEN, Utah. — Southern Pacific geležinkelio kompanija nugriovė vieno didžio kalno soną. Sprogdančios medžiagos ir kalna buvo įleista 301,200 svarų. Prie eksplozijos buvo rengtasi per šešis mėnesius. Sklybos ir kalna buvo išgręžtos 4,000 pėdų gilumo. Sprogimas nugriovė nuo kalno soną 600,000 tonų žemės.

ILGAI ĖJO.

TIRO, Osio. — Našlė Charles Luddy gavo laiška, rašytą 1961 m. Buvo taip. Jos sūnus tarnavęs kariuomenėje civilio karu metu iš Petersburg, Va. pasiuntė laiška motinai, kuri tada buvo Šveicarijoje. Tas laiškas ten jos nepasiekė ir išsiol klajoją. Pagalios dabar vas. 18 d. tas laiškas surado asmeni, kuriam buvo adresuotas.

SNIEGAS IR ŠALTIS.

MADRID. — Vas. 21 Ispanijos sostinėje ėmė snigti ir snigo per tris dienas. Prienigo, kad sulaukt visoki trafika. Tai nepaprastas šioj vietoj apsišalimas.

ŽINIOS IS LIETUVOS.

SMULKAUS KREDITO BANKO ĮSTEIGIMAS.

SURVILIŠKIS, Kedainių apskritys. Sausio mėn. 15 d. Surviliškių klebonas kun. Vegelis sukvietė pažangesniųjų ūkininkų pasitarimą. Lietuvos Koperacijos Banko Instruktorius darė pranešimą apie uždavimus Smulkaus Kredito Banko Lietuvoje. Visi dalyviai gyvai pritarė pasiūlymui steigti Surviliškiuose Smulkaus Kredito Banką.

Visi dalyviai tuojau įstojo nariais, sumokėjo nustatytą pajų po 25 litus ir įstojamąjį mokesnio po 2 litu, ir išrinko laikinąją valdybą: kun. Vegelį, J. Vainauską, J. Urbelį, D. Lukšį ir V. Baltušį.

Kredito Koperacija Lietuvoje sparčiai vystosi. Ta banga jau pasiekusi tolimiausius Lietuvos kampelius ir turi didelę pasisekimą. Tikimasi, kad Surviliškiečiai savo veiksmu taip pat stiprins jaunutę Lietuvos Koperaciją.

MOKINIŲ VAKARĖLIS.

JONAVA. Sausio mėn. 6 d. š. n. Jonavos vidurinė mokykla surengė vakarėlį su vaidinimu ir šokiais. Per vakarėlį buvo leisti rinkti aukas neturtinčių mokinių naudai. Aukų surinkta 143 lit. 50c.

Žengia atgal. Erzyllkas. Su lig nutarimo tarybos panaikinti visos karčiamos, du meti gyvenome ramiai; bet štai susipratusiems išėjus iš tarybos, tuoj duotas leidimas Moziuterienai atidaryti neva viešbutį su kvainanciais gėrais (tikrai karčiamą) ir prasidėjo nežmoniškas gėrimas, peštynės, šauksmai; kai kurie jau nušalė sau rankas ir ausis. Per Tris Karalius pragerė apie 3000 litų, o šauk, kad nėra pinigų, ir reikia sumažinti išlaidų mokykloms. Sarmata Erzyllko tarybai: vietoje pažangos, žengia atgal.

ŠIAULĖNAI. Šiaulių apskr. Šiaulėnuose ūkininkų Sąjungos skyrius įkūrė Smulkaus Kredito Banką. Jų pavyzdį pasekė ir Valstiečių Liaudininkų skyrius. Nors įstatai veikusių metų kaip buvo įregistruoti, bet iki šiam laikui nei vienas nei kitas bankas neveikė. Svarbiausia neveikimo priežastis buvo suskaldymas jau ir taip mažų inteligentinių spēkų.

Sausio mėn. 13 d. susirinkime, kuriame dalyvavo atvykęs iš Kaimo kvietas Koperacijos Banko Instruktorius, buvo nutarta ir vienims ir kitiems miest į šalį politinę priedangą ir jungtis kūrion bendrame Koperacijos darbe. Pagalios, Šiaulėniškiai suprato kooperatininkų obalsį "Vienybė" — galų pavyzdį pasekti ir kitiems. ("Lietuva")

TELSIAI. Šia 20 dienoj mesio buvo švenčiama Klaipėdą prijunginio metinės sukaktvės. Miestas buvo pasiūkš tautinėmis vėliavomis. Po p maldų parapijos salėj vyly prakalbos. Bet ne tik šiandų vyko paminėjimas Klaipėdą atvadavimo! Taip 19 dienų sausio vietinis šaulių būrys: šautuvais ir dainuodamas dnas vaikščiojo miesto gatvėm lyg prisimindamas 14 laikų praėjusių metų, kuomet taip vaikščiojo gatvėmis, tik r Telsių, bet Klaipėdos. Po Lietuvos Gimnazijos namų juc sveikino p. Kosys Telsių Gimnazijos Mokytojų Tarybos vad. Ties namu būrys salius vo už žuventus Klaipėdos atvadavimą. Po to būrys traukė miestam, o iš ten namų pasidėti šautuvus. Be šautuvų būrys atėjo į Gimnazijos salę, kur vyko prakalbos. Šitas vaikų nėjimas atsiliko 19 dienos vakare.

Gimnazijos salėj buvo prisirinkę daug žmonių ir laukė prasidedant kalbų. Greitai pasigirdo kalbos. Vieni pasakojė apie šventes, o kiti apie kilio gyvenimą Klaipėdą. Prakilose daugiausiai būvė reikšlama vilties švėstis ir Vilniaus atvadavimo suaktuvės. Visi išsikirstė pakelti ūp.

Tenka priminti, kad Telsišiuosna pergabeno spausdintu Sita spausdintu prikauso, niam šaulių būriui, kuris piamiau leido hektografuoti laisraštį "Telsių Žinios" su įvykių priedu "Telsių Plumpis". Ne užilgo skaitysime "Telsių Žinias" su spausdintais. Pamatysim ką besakys tie asmenys, kurie taip stropiai dirbo ir pnaikinimui. Kaip girdėjome, dabar prisidės ir kitos žemutijos pajėgos. Pirmas žingsnis svarbus, nes prie bendrų pajėgų ir darbas pagerės. Todel linkime laimingos kloties.

TELSIAI. Šv. Žitos draugijos penktmetinė šventė. Telsišiuose jau penktmetinės šventės minėta ne pirmas, bet ketelėta: Ateitininkai, Tretininkai, Pavasarininkai, Moterų ir paskutiniu laiku, Žitotų Rytmetų išpuoštoje bažnyčioje iškilmingai atlaikė šventę kun. Maželis. Buvo matyti, kaip iš vargdenių tarnaičių lo karštos maldos augstyn sagalin.

Vakare 6 val. buvo suaktuvimas su scenine dalimi. Rinkimų atidarė tarininkas ba kun. Maželis, po to sveikindam. J. Jazdovskis sveikina moterų vardu, pat sveikina diakonus, anas ir M. Kubileitė. Po to dailės buvo dar. vi ti A. Pakio ir Norveikio to pažaidė, pasilinkam val. visi kilnių įspūdžių išsikirstė namo.

Dievė padėk žitėms kilniame darbe!

PIRMIEJI ŽINGSNIAI

(Amerikos Lietuvių Kooperacijos Darbas)

Uosis.

DRAGUJA No. 4. MASA-CHUSETTS VALSTIJA.

Toji dragija buvo inkurta 1917 metais. Nors nedidelėje kolonijoje būdama, tačiau pri-rinko į pusantro simto narių, suklebė nemažą šėrų kapitalą, nes net \$7,700.00, ypač kai pir-ko savo namus, kurie atstovė-jo \$12,000. Nors skolos už namus dar tebėra \$5,500, bet ji išpa-lengva mažinama. Per metus parduodama prekė už \$56,000; krantuvė, sviestai, švarkai. Vėdėjas — prityres ir atsidares žmogus.

TURTAS 1923 m.
Pajūdy \$ 2,216
Namai, žemė ir inventar 12,500
Skola išmoka prekių 1,500
Iš viso \$16,216

ATSIDAVIMAS
Ulysa (sėmė) \$ 7,700
Nemokėty bili 1,400
Skola bankui 5,500
Gryno pelno pritaikymas 2,316
Iš viso \$16,216

Dragija tai gyvuoja gana gerai. Ji galėtų gyvuoti ir dar geriau, jeigu būtų panaikinta davinys prekių bargan. Jau apie \$500.00 kai kurie gerada-riai nunešė. Jeigu dabartinėji školaininkai sumokėtų \$1,500 skolos, tada bilos visos būtų apmokėtos ir dar keletą šimte-lių galima būtų nunešti į bar-ką namų skolas sumažinti. Jei-gu būtų nutarta parduoti tik už gatavas tada nariai tu-rėtų geresnės prekes, galbūt ir pigiau, nes krantuvė galėtų geriau pasirinkti ir gauti dis-count'ą; krantuvė turėdama visada šviežio kapitalo galėtų pletotis, augti.

Reikėtų vartoti taip pat dau-giau apšvietos darbo. Iš gry-no pelno skirti tiek tiek žurnala-m, knygomis išsirašyti, gal-jistaisyti skaityklą. Reikėtų daugiau prakalbų. Nariai ge-riau suprastų kooperaciją ir labiau ją pamyliėtų.

KARTONO GAMYBA LIETUVOJE.

Iki 1923 metų Lietuvoje ve-i-kė trys kartono fabrikai: Kai-riškių, Skleipių ir Varėnos. Praėjusių metų pabaigoje pra-dėjo kartoną gaminti dar du fabrikai: Kapėnų ir Biržėnų. Šių penkių fabriku kartono gamyba šiais metais turės pa-siekti 2,400 tonų. Susitvarkius eksporto sąlygas, t. y. radus pastovesnes rinkas, mūsų kar-tono gamyba tuojais gali bū-ti padidinta 30 nuoš.

Lietuvos rinka per paskuti-mius dvejus metus suvartojė a-pie po 600 tonų per metus, t. y. 25 nuoš. gamybos. Todėl gali-ma numatyti, kad šiais metais mes turėsime kartono ekspor-tui nemažiau 21,800 tonų, arba 150 vagonų.

Prieš metus kartono kainą Lietuvoje buvo 650 litų tonai. Eksportavo tik vienas fabri-

kas. Bet, einant konkurencijai tarp kartono fabriku, pra-ėjusių metų galop kartono kai-ną mūsų rinkoje nukirto iki 450 litų tonai. Kartonas Lie-tuvoje liko pigesnis, negu kitur norspadiuly. Pavyzdžiui, Lat-vijoje tuo pačiu metu geltono-jo kartono kainu buvo apie 800 litų tonai.

Praėjusiais metais ir Latvi-joje susitvarkė kartono gamy-ba, ir dėl to mūsų kartonui i-ėjimas į Latviją buvo uždary-tas, nes Latvini nastatė įveža-mąjį kartonui maitą 300 litų to-nai.

Mūsų eksportuojamam kar-tonui teko ieškoti naujų rinkų, kas žymioj daly ir pasisekė.

Pastaruoju metu kartonui ga-mybai Lietuvoje tobulinti ir tvarkyti, o tai pat sudaryti tinkamų eksportui sąlygų visi Lietuvos kartono fabrikai pa-darė tam tikrą sutartį ir įsteigė Lietuvos suvienytą kartono fabrikų biurą.

Šiuo metu visi mūsų karto-no fabrikai gamina geltonąjį medžio kartoną. Bet artimuo-ju laiku vienas tų fabriku pra-dės gaminti baltąjį medžio kar-toną, kurio Lietuva kasmet su-vartoja iki 400 tonų.

(„Lietuva“)

RAMYBES VALANDA

Saulutė atsivėlindama pa-bėrė savo spindulius, kurie skrido per prigmintį, tai pa-zvelgdami pro bakiužės langelį, tai pasimerdami upelių vande-ny, tai prasilendami pro me-džius skrido tolyn palikdami tamsums šešėlius. Šie spindul-iai neaplenkė ir Karliūų kai-mo stovinčio paliai vieno upel-io. Nors saulutė atsivėlindė, bet Karliūų kaimo gyventojai neilsino suvargusių sanarių po vasaros dienos darbo. Dar Rėkštų Jonukas, su nublyksu-siu veidu vaikėlis, gindamas namo kaimienę suklebė kaimo žinis savo švilpynės balsais.

Jo švilpynės balsams šūnės pritarė staigimu. Nutilsta Rėkštų Jonuko švilpynės bal-sai, o kartą su jais ir sodžiaus šanų staigimas. Vasaros nak-tis dengdama juodu šydu rei-kalavo ramtumo. Kiekvienas modelis lyg šneka apie atil-sį. Atsistojusi šale kelio kriaušė lenkia savo šakas su neprino-kimais vaisiais ir lyg snabžde-na: — atilšie, atilšie... Skris-dama varna į kartoj: — atil-sio, atilšie... Pabaidytas žvirblis ir-gi saukė: — atilšie, atilšie... o paupys gūtytys tų lyg patvirtino.

— Atilšie, atilšie... snabž-deno karklas lenkdamas šakas. Visur lyg pritarė visai gam-tai. Tik Rėkštų kieme to ne-simantė. Iš trobos skverbėsi šviesos spinduliai. Viduje bu-vo kas tai nepaprasto.

rietams jau laikas būtų susiprasti ir siųsti savo vaikus Lie-tuvon nors 4-5 metams pasimokinti lietuviškose gimnazijose. A-merikoni sugrįžę jie galėtų tų jokių nuostolių tėti savo moks-lą vietiniuose universituose.

Žinoma, Lietuvoje jau artinasi tie laimingi ir laukiami lai-kai, kuomet ten bus inteligentijos daugiau nei reikalinga sa-vajai valstybei. Tuomet dalis inteligentų galės išvykti emigruoti į svetimus kraštus ir neiti ten lietuvišką takt. Gal būt šitos kultūrinės įtakos mes susilauksime ir Amerikoje, tik hai-su kad ji nesuvaldintų. Galop privačiu neukimėti, kad atei-viams inteligentams tankiai bus labai sunku pritaikinti savo žinias tokioje šaly kur prieš ateivius varoma vis smarkesnė agitacija. Kaip ten bebūt, visiškai visiems mūsų kolonistams pravartu pagalvoti kaip pasigaminus savos tautos išvystyme-nis, kuri augintų mūsų kultūrą, o ne skandintų svetimąs dumbles.

Trobo vidury vaikėliukas Jonuko. Bet motina juos su-Kiekštienė. Dėvė tai vidut-nio sągūžio moteritė su pail-gu veidu ir rudomis akimis. Vėdais buvo išvargintas gyve-nimo rūpestių. Paskui ją bė-ginėjo maži su juodais vėdais ir nudėvėtais drabužiais vai-kuai Vincukas ir Kaziukas. Mo-tina neatreipė atydų į pas-kuji bėgančius vaikus.

— Palaukit, vaikeliai, aš jums paskiau paieškosiu duo-šos, nes dabar reikia ieškoti vaistų mūsų Jonukui, — ištarė Kiekštienė ir pėgreibusi plun-kam užupėjį nusiskubino ki-ton trobon.

Antroje troboje prie sienos stovėjo Jovė, kurioje gulėjo sergus Jonukas. Kartu su mo-tina įbėgo abu vaikai, kurie pamatę savo brolių suspaus-tę ligos nusiraminę. Motina smil-kė plunkanomis ligoj. Tų matydami užmiršo alkį ir su-ieskojė žaislus nešė savo bro-liui Jonukui. Bet šis atsiskak- nuo visų žaislų ir savo broliui Kaziukui pavadė savyją švil-pynę, su kuria ir šį vakarą priverktė staugti sodžiaus šu-nes. Bet motina pertraukė jų pašnekesį.

— Kaziuk, Vincuk leiskite Jonukui išėiti!

— Vaikai pažvelgė į viens kitą ir patyliu atsitraukė nuo lo-vos. Motina sėdėjo ant suolo ir auolat žiūrėjo į Jonuką. — Joneli, ar beskaudai? Kad bent tėvas greičiau parvažiuo-tų ir kad būtų blaivas... Pra-keikta degtinė... Motina nuleido ant pečių galvą. Mažieji vaikai prisig-laudę prie viens kito užrėjo tai į Jonuką, tai į motiną. Lau-ke subrazdėjus sukrutėjo ir motina.

— Jau tėvas parvažiuo. Tik kad nebūtų prisigėres. — Tame laike prasivėrė durys ir jose pasirodė vidutinio aug-štumo su pailgu veidu ir pa-siūvūsiomis akimis žmogus. Buvo tai patsai Kiekštas.

— Joni! eik arklis nukinky-ti!

— Tėve! nešauk! Janukas serga! Pasigailek sergančio vaiko! — sušuko pro verksmas matydama prisigėrusį vyrą. — Jums tik serga, o ligos nematyti! Kad man tuojau būtų sveikas! Ar... a-a-š-š-š juos pie-m-u-u-o-o...

— Su tais žodžiais Kiekštas puolė prie Jonuko lovos, bet užkliuvęs už jos kojos įsistie-sė ant grindų. Guldamas nuo-lat keikė neklausančius vaikus ir motiną. Vaikai išsigandę pradėjo balsai verkėti. Moti-na su asarotomis akimis liko-si vietoje. Jonukas nors de-juodamas mėgino keltis, bet ties lova sudribo ir tik motinos dėka liko įkeltas lovon. Kiek-štas paklės puolė su įskeltomis kumštėmis ant Jonuko. Mo-tina puolė gelbėti nelaimingą sū-nų. Po trumpos kovos gir-tuoklis vėl gulėjo ant grindų. Motina, pamėginusi kelias kumštis begindama Jonuką, sėdėjo šale sūnaus lovos. Jos sįjono laikėsi mažieji sūnai. Viduje viešpatavo verksmas. Tilsta verksmai! Motinai pa-keilus asarotas akis grioz dalis pirmykštės padėties.

— Kur žvakė! Jonukas miršta! — pratarė dusliu balsu motina ir uždegusi žvakę pa-statė šale lovos.

Patsai Kiekštas gulėjo ant yiono šono paliai lovon, nes mo-tinos mėginimai įkelti lovon buvo bergždžiai.

— Anžina atilši, pro verks-mus ištarė motina. — Anžina atilši... atkar-tojo eings laikrodžis. — Anžina atilši... kuždeno seno oheis braukdamas savo šakomis per pirkio sienas.

— Jau išėjo antinis prie

KULTūros VAIKAS MARSUTAS.

Apšvietos reikalais gerb. kun. J. Daknys, svečias iš Lie-tuvos, gabus kalbėtojas, lan-dykinis jo nuopelnus prie jau-nos gyvybės nuskinimo.

Kiekštienė prisistatino prie galinčio vyro. — Ači! sustingęs! Su tais žodžiais sudribo ties vyro lavonu. Vaikai pakėlė riksmą. Tik po nekuriu laiko pakilo. — Anžina atilši! — atkar-tojo verkdama Kiekštienė. — Mama, Jonukas nemirė, nes jis yra linksmas! — sušu-kio Kaziukas matydamas links-mą brolio veidą. — Tad ir man Jonukas galės padirbti tokia švilpynę, kokią davė Kaziukui, — pratarė Vin-cukas. — Geriau eikite išsėtis! — paliepė motina. — Mūsų bijosivali Geriau leisk mudviem čia pasilikti, — prašė Kaziukas.

— Tad ir man Jonukas galės padirbti tokia švilpynę, kokią davė Kaziukui, — pratarė Vin-cukas.

— Geriau eikite išsėtis! — paliepė motina. — Mūsų bijosivali Geriau leisk mudviem čia pasilikti, — prašė Kaziukas.

Saulutė pirmutiniais spinduliais pasveikino prigmintį. Taip-pat jos spinduliai prasimušė pro Kiekštų trobos langus i-skride vidun, kur buvo pris-riakę žmonij. Ant vienos len-tos gulėjo Jonukas linksmu veidu, o ant antros su pamėly-navysiu veidu — tėvas. Ap-linkui liepenojo uždegto žva-kės. Dabar viešpatavo ramu-nas, o prie ramuno galimas ir poilsis. Nuolat tai įeidavo, tai išeidavo žmonės. Atėjusieji kartu su Kiekštienė ap-raudodavo mirusiųjų be kau-gio aplankymo su švė. Nebe-grįžta praėjusio laiko minutes, nebe grįžta ir gyvybė apleidusi kūną.

Algis. Telsiai, 28-24 m.

NORTH GERMAN LLOYD
Savaitiniai išplaukimai
LIETUVA
— per —
NEW YORK-BREMEN
Patogūs laivai
COLUMBUS — STUTTGART
MUNCHEN
Iš vienos klasės kambarių lai-vals. Daug patalynės 3 klasės laivais. Euranais, odiniais 2 ir 4 lovų kambariais. Laivavor-čių reikalais klausę viešo a-gento arba
NORTH GERMAN LLOYD
192 Washington Street,
Boston, Mass.

IR IS LIETUVOS

Ant Sur. Valst. Valdžios Laivų
Naudokis keliniam
amgamais ir patogiu-
mais ant bile vieno iš
didelių ir greitų Su-
viesių Valstijų Val-
džios laivų. Regula-
rūs išplaukimai, si-
keli kambariai, atski-
ri kambariai šeim-
noms ir vedusioms poroms. Pulkis,
laivais valgti. Turų mandagus pa-tarnavimus. Pasivaikščiojimai al-
nial, socialiai — rukymai kambariai
ir visokios rūšies patogumai.

Išplaukimo Dienos:
Pres. Harding.....Kovo 1 ir 20
Geo. Washington.....Kovo 8 ir Bal. 5
America.....Kovo 12 ir Bal. 9
Ferdinand.....Kovo 22 ir Bal. 12
Pres. Roosevelt.....Baland. 19
Dėl informacijų rašykite:
UNITED STATES LINE
75 State St., Boston, Mass.
Lokaliai agentai visuose miestuose
Valdantieji Operatoriai bei
U. STATES SHIPPING BOARD

BALTIJOS-AMERIKOS
LINIJA 9 Broadway, New York, N.Y.
TIESI
KELIŲ Į LIETUVĄ
PER HAMBURGĄ ILIAA
ARBA LEPON
VARIUOKI VIBI PARAKIS II
TIESI KILIU
Lietuviai valdovai i Piliava
Aplenkia Lenkų Juosta (Kardoriai)
VISA TREČIA KLASA PATAIDINTA i
kambarius ant 24, 4-ty ir 8-ty lovų.
S. S. LITUANIA.....Kovo 19
S. S. ESTONIA.....Balandžio 9
Trečios klasės kabinas i:
HAMBURGĄ \$102.50 PILIAVĄ \$104.00
LIEPUNĄ IR MEMELI \$107.00
Dėl laiv. ir bilų kreipkitės prie savo agentų

Dostojevskis—Lietuvis

LIUDMILA DOSTOJEVSKAITĖ.

(Gidas)

Dostojevskių šeima buvo tikra nomadų šeima. Ran-dame juos tai Lietuvoje, tai Ukrainoje, tai apsigyvenusius Maskvoje, tai Peterburge. Nieko čia nuostabaus, nes Lietuva prisijau nuo kitų kraštų savo kėista „inteligentų nomadų“ kla-mė. Kitose šalyse tai proletari emigruoja. Rusijoje muzikai miniomis traukia per Uralo kalnus ir nugrimsta Azijoje; Eu-ropeje tai kaimiečiai ir biednė vidurinė klasė keliauja Ame-rikon, Afrikon ir Australijon sau laimės ieškoti. Lietuvoje ypač lokai pasilikdavo namie; tik inteligentai emigruodavo. (Taip buvo tik iki baudžiavos panaikinimo Lietuvoje 1861—63 m. Tautinio atgimimo laikais ir Lietuvos kaimiečiai emigruo-davo į tolimiausius pasaulio kampūs. Juk baudžiavai Lietuvoje je siaučiant kaimietis ir labai irokšdamas niekur negalėjo emi-gruoti be savo žiaurūs pono žinios. K. P.) Kol Lietuva buvo pikt Didžioji Kunigaikštija traukianti savęs Europos poetus ir mokytojus, lietuvių didikai (neblity) pasilikdavo namie. Bet kai Lietuvos tvakėjimas pradėjo nykti, tai jos inteligentai pasijuto savo girių ir bėlų apsupty ir emigruavo pas kaimynines tautas. Jie įstojo lenkų ir ukrainiečių tarnybon ir gelsėjo įems karti jų civilizaciją. Didelis skaitlis garsių lenkų ir ukrai-niečių yra lietuviškos kilmės.

Vėliau, kai Rusija pagrobė Lietuvą, daugybė lietuviškų žmonių persikėlė į mūsų didelius miestus. Devyniolikto am-iaus pradžioje ir lenkai įstojo Rusijos tarnybon, bet mano tau-štas labai greit pastebėjo skirtumą tarp lenkiškų ir lietuviš-
kų „ski“.

Nors lenkai gyvendavo ir praturtėdavo Rusijoj, jie pasi-klidavo katolikai, lenkiškai tarp savęs kalbėdavo ir rusus skai-tydavo už barbarus. Gi lietuviai užmiršdavo savąją gimtąją kalbą, priimdavo stačiatikių tikybą ir nebemastydavo apie sa-vo gimtąją šalį.

Rusijos garsųjų lietuviškos kilmės žmonių tarpe svarbu paminėti Romanovus, carų prateivius; Soltišovus, kurių lietuviškas vardas buvo Saityk'as; Golicius, kilusius iš Gedimai-
no. Lenkijoje didžiama aristokratiškų žmonių yra lietuviškos kilmės.

Kad Dostojevskaitė nepažista atgimusios lietuvių tautos tai-
tikų ir is to kai ji tvirtina būk Lietuvos praeiokai neemigruo-ja. Ji nežino jog 500,000 lietuvių gyvena šiaurės Amerikoje, apie 20,000 Anglijoje, apie 5,000 Pietų Amerikoje, apie 1,000 Afrikoje ir Australijoje, keletas tūkstančių Kaukaze ir Sibire. Todėiu, maža lietuvių tauta davė kolonistų ir tolimiausios pasaulio dalims. Matyt Dostojevskaitė neatydžiai skaitė ir tą-
daug Vidinio knyga „Lietuva praity ir dabarty“, nes kitais
pavėit ji padariusi tokios stambios klaidos.

Kalbant apie Lietuvos inteligentus, reikia pripažinti kad
je mažiau emigravo negu liaudis. Nuolatiniam apsigyvenimui
je emigravo tik į Rusijos Imperijos žemes, nes čia greičiau ga-
lėdavo gauti patogijų vietelių. Lietuvos dvarponiai daug laiko
praleisdavo Francijoj, Šveicarijoj ir Italijoj, bet labai retai ten
apsigyvendavo. Tose šalyse jie būdavo ne kaip emigrantai,
bet kaip turistai. Tad emigracijos atžvilgiu Lietuvos liaudis
toli pralenkė savo inteligentus.

APIE ISTAUTĖJIMĄ.

Dostojevskaitė pastebi kad lietuvių inteligentija Rusijoj
greičiau istautėja negu lenkų. Tai tiesa. Ir esti taip dėlto,
kad lietuvių inteligentija priekarijais laikais niekur negau-
davo lietuviško išauklejimo nei lietuviškos mokyklos jai netek-
davo ragaut. Todėl mūsų inteligentijos tautinis nusistatymas
tėptinis gyvenimo skonis būdavo labai silpnas. Kitaip bu-
tu su lenkais. Kai jų ankstyosios mokyklos tapo surusintos, tai
lenkų lenkų važiudavo Galicijon ir ten mokėdavosi gryno-
jo lenkų dvasioje. Ir be mokyklos lenkai įstengdavo savo tau-
tą maza palaikyti. Tradicijomis tvirtos lenkų šeimynos au-
davo savo vaikus griežtai ant lenkiško korpelio. Tad jų
inteligentai ir būdavo atsparesni už mūsų.

Dabartinėje Lietuvos Respublikoje jaunoji inteligentija
daug savo tautos dvasioje ir kultūroje. Ir svetar patekusi
iš bus daug tvirtomė, daug atsparesnė už senesniąjį inteligentų
kartas. Visa neaišmė tai su mūsų inteligentija susijusi. Ame-
rikoje svetimos dvasios mokyklos. Būg Amerikos istaty-
mais mes neturime teisės turėti nors pusias lietuviškų mokyk-
lų. Tad norint tautinis inteligentijos paliauginti, turim pat-
